

LIFE16 CCA/HU/000115 LIFE-MICACC projekt Záró beszámoló (Összefoglaló)

A LIFE-MICACC projekt megvalósítása 2017. szeptember 1-jén kezdődött. A partnerségnek 2021. november 30-án sikerült a projektet sikeresen lezárni. (A COVID-19 világjárvány miatt a projekt eredeti befejezési dátuma 2021. augusztus 31-ről 2021. november 30-ig került meghosszabbításra).

Az öt NWRM (természetes vízmegtartást céljával szolgáló) prototípus fizikai megvalósítása 2020. június 30-ig lezárult. A prototípusokkal sikerült elérnünk a kívánt hatást a településeken, hiszen új vizes élőhelyek jöttek létre, megjelentek régi és új növény- és állatfajok, vadon élő állatok, madarak és vízinövények, a lakosok megtanulták értékelni a természettel való együttélés örömét, egyúttal úttörőnek érzik magukat és büszkék a megvalósított helyi megoldásokra. Emellett az új vízfelületek jobb alkalmazkodóképességet, alacsonyabb fokú sérülékenységet és kevesebb, a hirtelen lezúduló villámárvizek, aszályok vagy árvizek által érintett területet jelentenek.

Úgy gondoljuk, hogy közvetlen pozitív változást értünk el legalább 122 helyi döntéshozó és kb. 138 000 lakos körében. A közvetett hatás azonban sokkal nagyobb a tudásmegosztó rendezvényeken és tereplátogatásokon keresztül, amelyeken tájékoztattuk más települések polgármestereit és helyi érintettjeit. Ráadásul a projekt során elértünk kb. 50 gazdálkodót is. Óriási eredmény, hogy mind az öt partnertelepülésen csökkent az aszályveszély. Azon partnertelepüléseken, ahol magas az árvíz, villámárvíz vagy szélsőséges esőzés veszélye, ott javult a helyi árvízvédelem mértéke. Ez számszerűsítve az öt pilot helyszín érintett területét jelenti: 20384 ha.

A projekt második felében a pilot projektek és egyéb projekt eredmények kommunikációjára és terjesztésére helyeztük a hangsúlyt. Összesen 66 rendezvényt - tereplátogatást, helyszíni kirándulásokat, roadshow eseményeket és konferenciákat - szerveztünk az alkalmazkodással és a természetes vízmegtartó megoldásokkal kapcsolatos ismeretek megosztása érdekében.

Az aktív disszeminációs tevékenységnek köszönhetően a partnerségnek sikerült az érintettek széles körének figyelmét felhívnia ezekre a természetalapú megoldásokra: lakosok, fiatal diákok, helyi gazdálkodók, szomszédos települések vezetői, más önkormányzatok, a vízgazdálkodási szektor, a közigazgatás szereplői. A széles partnerség garantálta, hogy a téma kellően széles körben elterjedjen a helyiek, civil szervezetek, önkormányzati szövetségek, szakemberek és kormányzati szervek körében. A médián keresztül az NWRM-ek ügye és a MICACC projekt többször bemutatásra került, növelve ezzel az országos ismertséget (összesen kb. 280 média megjelenésünk volt). A projekt 4 éve alatt több mint 100 cikket töltöttünk fel és 100 publikációt tettünk közzé a projekt honlapján, mely oldalt összesen kb. 56 000 ember látogatott meg, jellemzően olyan érdeklődők, aki többet kívántak megtudni az NWRM-ekről és a LIFE-MICACC projektről.

Emelkedett az érdeklődés a Life Program iránt is, és a pályázó önkormányzatok száma várhatóan tovább fog növekedni, ahogy azt már a MICACC projekt során is megtapasztaltuk.

Fontos szakpolitikai hatásként a projektnek köszönhetően a „vízviszatarítás” beépült az érintett hazai operatív programok (TOP Plusz, KEHOP Plusz) pályázati kiírásaiba, mint értékelési szempont és előnyös megoldás. (Mellesleg a LIFE-MICACC projekt jó nemzeti példaként is szerepelt a kiírásokban.) Ez hosszú távon kiemelten fontos az NWRM-ek finanszírozásában, és tükrözi a kormányzati döntéshozók szemléletváltását is. Így elmondható, hogy a projektnek valódi értéke és többszintű pozitív hatása is van.

A projektben vállalt feladatokat (eredménytermékek, mérőföldkövek) a partnerség maradéktalanul teljesítette. A három hónapos projekthosszabbítás kulcsfontosságú volt, és elősegítette a hatékony és sikeres disszeminációt, az eredmények megosztását, kommunikálását. A MICACC projekt egyediségének köszönhetően számos új ötletet, tervet, megkeresést, sőt új projektet is generált.

Például, 2021. október 1-jén elindult a BM koordinálásában a LIFE LOGOS 4 WATERS projekt, amelynek célja az országos szemléletformálás, a leendő és gyakorló vízmérnökökre, tervezőmérnökökre és a széles nyilvánosságra fókuszálva. Illetve megemlíthető egy Horizon2020 cseh-magyar nemzetközi partnerség megkeresése is, ami hasonló megoldásokat szeretne bemutatni a szélsőséges időjárási eseményekre és a városi hőhullámokra.

„A” előkészítő akciók

Az öt pilot helyszín CCA referensei elkészítették a sérülékenységi vizsgálatokat. Az önkormányzatok rendszeresen szerveztek tájékoztató rendezvényeket a helyi érdekeltek, érintettek bevonása céljából. Az önkormányzati partnerek kiválasztották a tervezőket és a geodéziai felmérést végzőket a helyi NWRM megoldások kidolgozására és a prototípusok tervezésére. A vízügyi és környezetvédelmi engedélyek megszerzése után elindulhatott a C1 (kivitelezési) akció. Volt egy kb. 11 hónapos késedelem az előkészítő „A” akciókban (főként az engedélyezési eljárások elhúzódása miatt), ami jelentősen befolyásolta a végrehajtást.

“C” megvalósítási akciók

A kivitelezési munkákat 2020. június 30-ig minden partner önkormányzat befejezte (Püspökszilágy 2019. októberben), alvállalkozók bevonásával. A partnertelepülések mindegyike megszerezte a szükséges üzemeltetési engedélyt. Az öt prototípus dokumentációja 2020. szeptember 30-ig elkészült. Az „A” előkészítő akciók késése miatt kb. 9 hónapos késés jelentkezett a prototípusok megvalósítását illetően. A prototípus megoldások tesztelési szakasza megerősítette, hogy ezek helyi szinten is hatékonyan működhetnek. Két nagyszabású (2x100 fős) tréninget és 7 workshop jellegű gyakorlati képzést szerveztünk önkormányzatok számára (az 5 pilot projekt partner, a külső együttműködő önkormányzati partnerek, valamint a vízgyűjtő szintű partner települések bevonásával) az alkalmazkodásról, az NWRM-ekről és a sérülékenységi vizsgálatok elkészítéséről. A BM külső szakértők bevonásával alakította ki a képzések tartalmát. Emellett a BM e-learning modulokat is kidolgozott, amelyek továbbra is elérhetőek az önkormányzatok és más érdeklődők számára. Kb. 400-an vettek részt a különböző képzési alkalmakon és több mint 400 e-learning felhasználónk volt a 4 év alatt.

A PANNON Pro Kft. a lefolyás-modellézést a különböző vízhozamok alapján dolgozta ki annak érdekében, hogy a jelenlegi állapoton túlmenően a térségekben a jövőbeni klímaváltozás hatásait is ki tudjuk mutatni, ezzel is felhívva az önkormányzatok és a helyi érintettek figyelmét a területhasználatra, illetve a víztakarékossági megoldásokra.

A projekt során az 5 pilot helyszín területén vízgyűjtő szintű partnerségeket építettünk ki. Az érintett felek bevonását követően a WWF és az önkormányzatok közös elképzeléseket dolgoztak ki a (kis)vízgyűjtőkről, és tervezőmérnökök bevonásával elkészítették a megvalósíthatósági tanulmányokat. Az 5 partnertelepülés mindegyike partnerségi megállapodást írt alá a vonzáskörzetében lévő érintett településekkel.

A letesztelt NWRM-ek replikációjának („átvételének, átültetésének”) támogatása céljából a WWF és az OVF - a külső együttműködő önkormányzati partnerekből kiválasztott - további 5 településen ún. „replikációs” tervet készített. A WWF szakmai kritériumok mentén kidolgozott egy értékelési mátrixot az 5 replikációs település azonosítására. Az önkormányzatok elkötelezettségének erősítése érdekében minden önkormányzattal partnerségi megállapodást írtak alá. A MICACC projekt végéig sikerült néhány finanszírozási lehetőséget találni, de a projekt lezárultával tovább keressük a jövőbeli finanszírozási lehetőségeket.

A PANNON Pro Kft. kifejlesztette a kétnyelvű (HUN, ENG) alkalmazást, amely ingyenesen elérhető a Google vagy az AppStore áruházakból. Az applikáció népszerűsítése céljából online roadshow eseményeket szerveztünk.

A magyar nagyfelbontású adatokat használó Vízkockázat kalkulátor aktiválásra került a globális rendszerben, amely támogatja a vízzel kapcsolatos kockázatok felderítését és értékelését. Ehhez a WWF elkészítette a részletes online oktatóanyag magyar nyelvű változatát.

A projekt során többször nyílt alkalom hálózatépítésre az önkormányzatoknak, így elmondható, hogy sikerült kiépítenünk, megerősítenünk az önkormányzati hálózatokat országos szinten. A Klímabarát Települések Szövetségének taglétszáma 73 településre nőtt. A KTSZ állományának kapacitásbővítése is megvalósult, 5 szakmai tréningen keresztül. A KTSZ 2 tematikus munkacsoportot hozott létre a projekt során, amelyek az alkalmazkodás aktuális kérdéseivel foglalkoznak, illetve 4 klímakonferenciát is szervezett önkormányzatok számára. Az önkormányzatok európai hálózatokhoz való csatlakozásának támogatására és a hálózatépítés elősegítésére 5 tanulmányutat szerveztünk, melynek keretében európai jó gyakorlatokat (működő NWRM projekteket) látogatott meg a partnerség. A KTSZ közreműködésének köszönhetően a projekt 4 éve alatt 70 magyar önkormányzat csatlakozott az uniós szintű kezdeményezéshez, a Polgármesterek Szövetségéhez. A KTSZ és a BM több alkalommal fogadott hazai és külföldi gyakornokokat a LIFE-MICACC projekten.

A projekt végén összeállításra került egy jelentés a Kormány számára a projekt megvalósítása során tapasztalt hazai jogszabályi hiányosságokról. Célunk az volt, hogy átvizsgáljuk a jelenlegi jogszabályi környezetet, és javaslatokat készítsünk a Magyar Kormány számára arra vonatkozóan, hogy meglátásaink szerint mely jogszabály felülvizsgálatát javasoljuk. A jelentést 2021. november 12-ével a Kormány elfogadta.

“D” monitoring akciók

A prototípus NWRM-ek teljesítményének monitorozása és értékelése keretében külső szakértőket szerződtetett a WWF az ökológiai monitoring elvégzésére. A monitoring csoport több piloton is helyszíni látogatást tett az ökológiai alapadatok összegyűjtése érdekében, és bizonyos méréseket megismételt a monitoring jelentések véglegesítéséig. A természetes vízmegtartó megoldások fizikai hatásainak nyomon követése érdekében alapadatokat is gyűjtöttek (már meglévő történeti mérések, helyi vízgazdálkodási hatóságoktól és helyi önkéntesektől származó adatok), és elkészítették az átfogó hidrológiai monitoringot. Minden önkormányzat saját költségén vásárolt és telepített helyi meteorológiai állomásokat. A települési CCA referensek aktívan részt vettek a műszerek kezelésében és a vízszintadatok mérésében.

A partnerség folyamatosan figyelemmel kísérte a projekt társadalmi-gazdasági hatásait, és a projekt végén ez értékelésre került. Az NWRM-ek és a MICACC projekt egészének társadalmi-gazdasági hatásait (a célcsoportok ismeretének szélesedése, tudásának bővülése) a következő módszerekkel kerültek felmérésre: papíralapú kérdőív, mélyinterjú, záró teszt, országos online felmérés.

“E” kommunikációs és disszeminációs akciók

A projekt során az érintettek és más érdeklődők rendszeresen tájékoztatást kaptak a projekt előrehaladásáról és eredményeiről rendezvények (helyi találkozók, klímaadaptációs tréningek, konferenciák, helyszíni terepbejárások) és kiadványok (szórólap, projekt honlap, tematikus füzetek, brosúra, elektronikus hírlevelek, WWF magazin) révén. A partnerség a közösen elfogadott Kommunikációs Stratégia mentén folyamatos és aktív médiamunkát végzett, felkeltve mind a helyi, a regionális, és az országos média érdeklődését. A partnerek sokszor hangsúlyozták az alkalmazkodás és a természetes vízmegtartás fontosságát, a vízgazdálkodási kérdésekkel való kapcsolatukat. A BM folyamatosan gyűjtötte a projekttel kapcsolatos megjelenéseket, sajtóközleményeket. A partnerség több hazai és nemzetközi konferencián hírt adott a LIFE-MICACC projektről, melynek köszönhetően a projekt nemcsak a magyar önkormányzatokhoz, de a határon túli érintettekhez is eljutott.

Kialakításra került a LIFE-MICACC projekt logója, vizuális arculata és elkészült a Projekt Arculati Kézikönyv, valamint elindult és folyamatosan frissülő tartalommal működik a projekt honlapja: <https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu/hu> (magyar nyelvű) és <https://nwrn.bm.hu> (angol nyelvű). Minden partnerszervezet az általa kijelölt stratégiai helyeken információs (hirdető) táblákat helyezett ki a projekt népszerűsítése céljából.

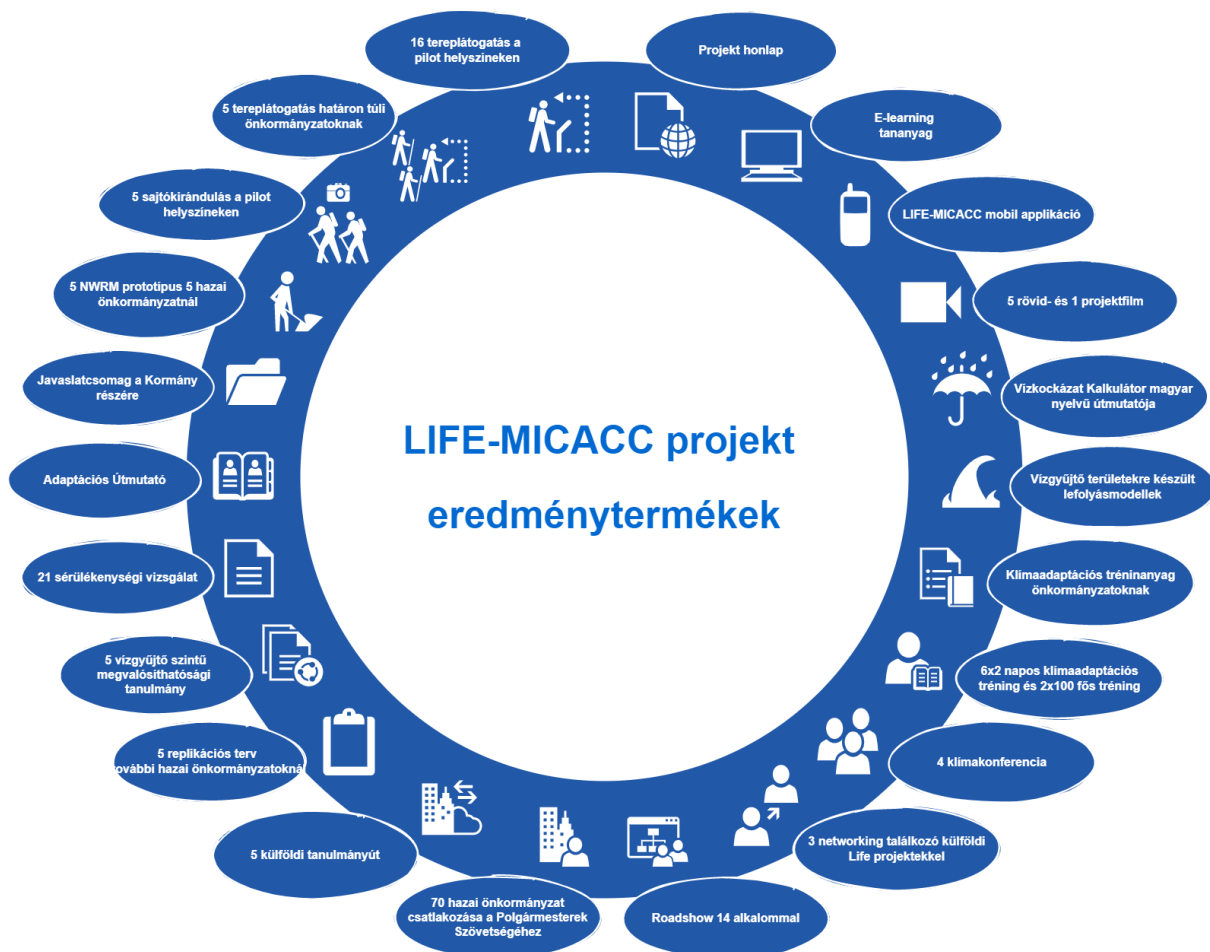
A projekt végén elkészítettük a laikusoknak szóló jelentést, amely a döntéshozók és az érdeklődő nem szakemberek tájékoztatását szolgálja a projekt céljairól és az elért eredményekről.

“F” projekt menedzsment akciók

Az átfogó projektmenedzsment keretében minden szervezetnél felállításra kerültek a LIFE projekt csapatok, és megkezdődött a projektmunka. Mindegyik partner arra törekedett, hogy biztosítsa a szervezetén belül vállalt projektfeladatok hatékony teljesítését, és a lehető leghamarabb pótolja a távozó munkatársak jelentette kiesését. Ezt a koordináló kedvezményezett BM folyamatosan figyelemmel kísérte.

Aláírtuk a Partnerségi Megállapodást és elkészítettük a projekt alapdokumentumait. A projektpartnerek közötti kommunikáció különböző kommunikációs csatornákon keresztül folyamatos volt. A rendszeres értekezletek és a folyamatosan frissülő részletes szakmai és pénzügyi ütemterv biztosította a projekt gördülékeny, sikeres lebonyolítását. A projekt előrehaladásának nyomon követését a BM a partnerek által elkészített havi és féléves jelentések segítségével tudta figyelemmel kísérni. A NEEMO Monitor részére a kért rendszerességgel kerültek megküldésre jelentések (összefoglalók).

Az After-LIFE Tervben a partnerség összefoglalta a projekttevékenységek következtetéseit és eredményeit, a megvalósítás során levont tanulságokat, és részletezte az egyes partnerek vállalásait, feladatait, amelyek teljesítését az 5 éves After-LIFE időszakban vállalta.

A projektről bővebb információt a hivatalos honlapon talál: <https://vizmegtartomegoldasok.bm.hu>
Amennyiben további kérdése merül fel, kérjük írjon az alábbi e-mail címre: life@bm.gov.hu